

Збірник матеріалів

V Міжнародної науково-практичної конференції
"СОЦІАЛІЗАЦІЯ І РЕСОЦІАЛІЗАЦІЯ ОСОБИСТОСТІ В
УМОВАХ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА"

Conference proceedings
«SOCIALIZATION AND RE-SOCIALIZATION
OF PERSONALITY IN MODERN SOCIETY»

11-12 листопада 2016 / 11-12 November 2016

Українська асоціація
Психологів
Освіти та Розвитку

UNIWERSYTET
SWPS

УДК 316.4 + 159.9.01

ББК 88

Рецензенти:

Титаренко Т.М. доктор психологічних наук, професор, зав. лабораторії соціальної психології особистості Інституту соціальної та політичної психології, член-кореспондент НАПН України

Москаленко В.В. доктор філософських наук, професор

Редакційна колегія:

Данилюк І. В., доктор психологічних наук, професор; **Власова О. І.**, доктор психологічних наук, професор; **Ващенко І. В.**, доктор психологічних наук, професор; **Дембицька Н. М.**, кандидат психологічних наук, доцент, **Невідома Я. Г.**, кандидат психологічних наук.

Рекомендовано до друку Вченою радою факультету психології Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Протокол № 3 від 13.жовтня 2016 року.

Соціалізація і ресоціалізація особистості в умовах сучасного суспільства, 11-12 листопада 2016 р. К.: матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції /за заг. редакцією Власової О.І., Невідомої Я.Г., Дембицької Н.М. – К.: в-во «Віваріо» - 2016 р. 182с.

У збірник увійшли тези доповідей вчених у галузі психології, докторантів, аспірантів, здобувачів, аспірантів Київського національного університету імені Тараса Шевченка та вищих навчальних закладів України і зарубіжжя, практикуючих психологів та фахівців у сфері психічного здоров'я. Висвітлено актуальні проблеми соціалізації та ресоціалізації особистості в умовах сучасного суспільства.

Матеріали друкуються мовою оригіналу в авторській редакції.

Моїсєєнко К.О. СОЦІАЛІЗАЦІЯ ОСОБИСТОСТІ ТА РОЗВИТОК ОСОБИСТІСНО-ПРОФЕСІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ У ВНЗ	104
Музика О.Л., Музика О.О. РЕФЕРЕНТНІСТЬ ЯК ЧИННИК СОЦІАЛІЗАЦІЇ ОБДАРОВАНОЇ ОСОБИСТОСТІ	105
Мухіна Г. І. ОЗНАЙОМЛЕННЯ СТУДЕНТІВ З ЖИТТЯМ І ДІЯЛЬНІСТЮ ВІДОМИХ ДІЯЧІВ ОСВІТИ І НАУКИ ЯК ВАЖЛИВА СКЛАДОВА СОЦІАЛІЗАЦІЇ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ	106
Найдьонова Л.А., Найдьонов М.І. Григоровська Л.В. СПІВРЕГУЛЯЦІЯ МЕДІА: РИЗИКИ І РЕСУРСИ СОЦІАЛІЗАЦІЇ В СУЧАСНИХ УМОВАХ	107
Настай Д.А., Ракута Ю.М. ДОСЛІДЖЕННЯ СУБ'ЄКТИВНОГО СТАВЛЕННЯ ДО ПРИРОДИ В УЧНІВ РІЗНОГО ПРОФІЛЮ В УМОВАХ ОСВІТНЬОЇ СОЦІАЛІЗАЦІЇ	109
Невідома Я.Г. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ДОСЛІДЖЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ СОЦІАЛІЗАЦІЇ ДІТЕЙ	111
Нефьодов Д. КЕРОВАНЕ ІГРОВЕ СЕРЕДОВИЩЕ ЯК ІНСТРУМЕНТ ТРУДОВОЇ СОЦІАЛІЗАЦІЇ СПІВРОБІТНИКІВ КОМЕРЦІЙНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ.....	112
Норкіна І. І., Запека Ю. Г. СУТНІСТЬ ПРОЦЕСУ СОЦІАЛІЗАЦІЇ ПІДЛІТКІВ	114
Остролуцька Л. І. ПРОБЛЕМИ СІМЕЙ З ПСИХОНЕВРОЛОГІЧНО ХВОРОЮ ДИТИНОЮ	115
Позняк О. О. ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ У СОЦІУМІ. ДЕ ЗАКІНЧУЄТЬСЯ СОЦІАЛІЗАЦІЯ І ПОЧИНАЄТЬСЯ ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЯ	117
Прищєна М. М. ГЕНДЕРНІ ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕЖИВАННЯ ПСИХОТРАВМУЮЧИХ СИТУАЦІЙ ВІЙСЬКОВО-СЛУЖБОВЦЯМИ В ХОДІ РЕСОЦІАЛІЗАЦІЇ В ПОСТТРАВМАТИЧНИЙ ПЕРІОД	118
Рудська А., Ковтун М., Варно І. СОЦІАЛЬНА ІНТЕГРАЦІЯ МОЛОДІ З ОСОБЛИВИМИ ФУНКЦІОНАЛЬНИМИ ПОТРЕБАМИ ЗА ДОПОМОГОЮ КРОС-МЕДІА	120
Рябчич Я.Є. АНАЛІЗ ПЕРЕДУМОВ ЗЛОЧИННОЇ ПОВЕДІНКИ ПІДЛІТКІВ У ПРОЦЕСІ СОЦІАЛІЗАЦІЇ	122
Ситник В.В. ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ СОЦІАЛІЗАЦІЇ СПЕЦІАЛІСТІВ У СФЕРІ ІТ-ТЕХНОЛОГІЙ	123
Сорока О. М. СТРУКТУРА ПСИХОЛОГІЧНОЇ ГОТОВНОСТІ ФАХІВЦІВ МОРСЬКОГО ТРАНСПОРТУ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЕКСТРЕМАЛЬНОГО ХАРАКТЕРУ	126
Сопова Д.О. ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ ФОРМУВАННЯ ІМІДЖУ ТА СОЦІАЛІЗАЦІЇ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ДОШКІЛЬНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ	128
Соснюк О.П. СУЧАСНІ ТРЕНДИ ТА ВИКЛИКИ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ОСВІТНЬОЇ СОЦІАЛІЗАЦІЇ В КОНТЕКСТІ ТРАНСФОРМАЦІЇ ВИЩОЇ ШКОЛИ В СВІТІ	130

Таким чином, підводячи підсумки, ми дійшли висновку, що особистісно-професійний потенціал пов'язаний з соціалізацією і реалізацією особистості в різних сферах, не тільки в професійній діяльності, але і в інших значущих сферах життя. Крім того, особливої уваги заслуговує той факт, що професіоналізм розуміється школярами, студентами та випускниками не тільки як джерело фінансової незалежності, але і як якесь професійне служіння суспільству і клієнтам, і умова самореалізації. Таким чином, одним з головних викликів змісту освіти може стати не стільки передача знань у певній галузі, скільки формування на основі цих знань особистісно-професійного потенціалу. Виклик полягає в тому, щоб підготувати фахівця, який зуміє побудувати особистісну систему знань, що дозволяє підтримати йому свою унікальність і неповторність.

Музика О.Л. ,

*завідувач лабораторії психології обдарованості
Інститут психології імені Г.С. Костюка НАПН України*

Музика О.О.

*доцент кафедри педагогіки та психології
Київський університет імені Бориса Грінченка*

РЕФЕРЕНТНІСТЬ ЯК ЧИННИК СОЦІАЛІЗАЦІЇ ОБДАРОВАНОЇ ОСОБИСТОСТІ

Особливість соціальної ситуації розвитку обдарованої особистості зумовлюється рядом її відмінностей від більшості людей, які складають контактне оточення.

Найперше, – те, що є зовнішнім й очевидним, – це відмінності у здібностях, особистих стандартах та продуктах діяльності. Друга група відмінностей має інтерсуб'єктивний локус і стосується передусім потребово-ціннісної сфери, а саме специфіки провідних потреб та способів їх задоволення.

Наведені особливості дозволяють зробити припущення про те, що механізми соціалізації обдарованих людей теж мають певні відмінності. Вони криються у способах додання нормативного тиску групи на обдаровану особистість і збереженні її спрямованості на розвиток обдарованості.

У цьому контексті референтні стосунки набувають особливої ваги. Дослідження, проведені нами, показали, що для обдарованих людей значимою є як позитивна, так і негативна (меншою мірою) референтність, а через брак компетентного оточення з віком постійно зростає роль віртуальної референтності. Власне, віртуальна референтність і є тим показником, який дозволяє розглядати духовні цінності з позицій психологічного аналізу. Віртуальна референтність може бути операціональним дескриптором духовності як ціннісного зв'язку особистості з людством в цілому.

Емпіричні дослідження осіб з ознаками музичної обдарованості, проведені нами, показали, що зміни у референтних стосунках накопичуються з віком і позначаються на розвитку потребово-ціннісної сфери обдарованої особистості.

Вплив референтних осіб має певні особливості в залежності від провідної потреби:

- потреба у визнанні задовольняється і формується двома шляхами: через отримання схвалення й емоційної підтримки від осіб, які можуть бути і не компетентними у сфері музики, та через власне визнання (отримання диференційованої оцінки розвитку музичних здібностей від професіоналів у музичній сфері);

- пізнавальна потреба осіб з ознаками музичної обдарованості тісно пов'язана з емоційно-почуттєвою сферою і реалізується у широкому спектрі діяльностей;
- потреба у розвитку здібностей розвивається на основі усвідомлення можливості їх розвитку та необхідності докладання зусиль для цього. Важливим мотивувальним чинником, який дозволяє підтримувати високу працездатність, є позитивні емоції від усвідомлення розвитку власних здібностей;
- потребі у творчості властива інтенційність, спрямованість на ті види діяльності, в яких особа з ознаками музичної обдарованості може проявити свої музичні здібності;
- потреба у суб'єктності в свідомості осіб з ознаками музичної обдарованості є достатньо відрефлексованим і артикульованим утворенням, розвиток якого забезпечується виробленням соціально прийнятних форм відстоювання власної позиції;
- потреба у самоідентичності актуалізується з усвідомленням власної особистості, відмінності від інших, а згодом у її структуру включаються музичні здібності, які починають відігравати ключову роль;
- потреба у сенсі життя виникає та задовольняється, відображаючи як типову для всіх людей спрямованість на реалізацію особистих цілей, так і бажання бути корисним іншим людям своєю творчістю.

У результаті аналізу було виявлено два типи референтності: 1) референтність, що спрямована на особистісну ціннісно-мотиваційну підтримку, яка забезпечується стосунками з батьками та родичами; 2) референтність, в основі якої лежить професійна оцінка вмінь і можливостей розвитку, яка отримується в стосунках із музичними педагогами. Об'єднує ці два типи референтності емоційно-ціннісне ставлення до музики, що породжує відчуття спільності, єдності з іншими у переживанні краси і гармонії, та є важливим складником духовного розвитку обдарованої особистості.

Мухіна Г. І.,

аспірант НПУ імені М.П.Драгоманова

ОЗНАЙОМЛЕННЯ СТУДЕНТІВ З ЖИТТЯМ І ДІЯЛЬНІСТЮ ВІДОМИХ ДІЯЧІВ ОСВІТИ І НАУКИ ЯК ВАЖЛИВА СКЛАДОВА СОЦІАЛІЗАЦІЇ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ

Українське суспільство, усвідомлюючи та приймаючи свою ідентичність, сьогодні починає шукати шляхи різнобічної інтеграції в соціально-культурні й наукові реалії світової спільноти. Головним соціальним процесом, через який здійснюється взаємодія між особистістю та суспільством, є процес соціалізації.

Соціалізація особистості – одне з основних питань, що постають у суспільстві у процесі підготовки молоді до фахової діяльності. Формування особистості – складний процес прилучення особистості до соціального буття, тобто її соціалізації.

Соціалізація – процес інтеграції індивіда в суспільство, у різноманітні типи соціальних спільнот шляхом засвоєння ним елементів культури, соціальних норм і цінностей, на основі яких формуються соціально значущі риси особистості. Основою соціалізації є освоєння індивідом мови соціальної спільноти, мислення, форм раціональності й чуттєвості, сприйняття індивідом норм, цінностей, традицій, звичаїв, зразків діяльності тощо. Психологічними механізмами соціалізації (за З. Фрейдом) є імітація, ідентифікація, почуття сорому й провини. Імітація – це